

УДК 378.147

*Тетяна Стрітьсвич,
м. Кіровоград*

КРИТЕРІЇ ТА ЕТАПИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Розкриваються основи процесу формування та розвитку творчого потенціалу особистості студентів художньо-графічних факультетів в системі художньо-педагогічної освіти. Доводиться, що організаційно-педагогічні умови сприяють оптимальному розвитку та саморозвитку естетичного та творчого потенціалу студента. Основою даного процесу

© Т. Стрітьсвич, 2013

визначено мотиваційний, змістовий та рефлексивний етапи. Визначено, що професійна майстерність постає певною всеохоплюючою якістю вчителя образотворчого мистецтва, яка, з одного боку, є сукупністю різноманітних знань і вмінь з різних образотворчих дисциплін, з іншого є проявом найвищого рівня педагогічних та психологічних форм, методів, прийомів опанування ними.

Ключові слова: творчий потенціал, розвиток, мотиваційний, змістовий та рефлексивний етапи, професійна майстерність, саморозвиток, самовдосконалення, самореалізація, вчитель образотворчого мистецтва.

Зростання потреби суспільства у формуванні творчої особистості з високим рівнем інтелектуального розвитку, творчих можливостей, здатності до професійного саморозвитку, зумовлює застосування ефективних форм, принципів, методів поетапного формування творчого потенціалу майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Тому останнім часом у світовій педагогічній думці значною мірою активізувались дослідження, спрямовані на створення освітньої технології, яка розв'язала суперечності між невпинно зростим обсягом знань та обмеженими можливостями людини. Навчальний процес потрібно переорієнтувати на формування в студентства бажання самостійно оволодівати знаннями, використовувати літературу, інші джерела інформації, не порушуючи позитивних досягнень фундаментальності професійної освіти. Не менш важливо навчити застосовувати набуті знання в повсякденному житті, виробити вміння критичного та творчого ставлення до отриманої інформації. Тому застосування особистісно орієнтованих педагогічних технологій творчого розвитку має неабияку цінність, оскільки таке навчання й виховання особистості створює максимальні умови для саморозвитку та самоосвіти, осмисленого визначення своїх можливостей і життєвих цілей. Найбільш вагомим фактором ефективного вирішення цієї проблеми є розвиток творчого потенціалу вчителя-професіонала.

Теорія творчого стимулювання будь-якої діяльності та самоуправління своїм подальшим естетичним розвитком була закладена у працях учених, художників, педагогів, психологів: А. Луначарського, Н. Крупської, А. Макаренка, Л. Виготського,

Б. Астаф'єва, В. Сухомлинського, А. Петровського та багатьох інших, що здійснили вагомий внесок в одну з фундаментальних проблем вчення про художньо-естетичний розвиток особистості. У сучасній науці розвивається ідея творчого механізму розвитку та пізнання (А. Брушлинський, Я. Пономарьов, В. Кудрявцев, О. Тихомиров). Увагу дослідників привертає взаємозв'язок і взаємозумовленість педагогічної, мистецтвознавчої і художньо-практичної підготовки вчителів образотворчого мистецтва (М. Дахнашев, І. Дмитрієва, Л. Дихтяренко, М. Слободін та ін.); шляхи і засоби реалізації творчого потенціалу студентів художньо-графічних факультетів у процесі вивчення художніх дисциплін (Т. Агапова, М. Маслов, Є. Шорохов, В. Щербина).

Враховуючи потребу розвитку творчого потенціалу у професійній діяльності майбутніх учителів образотворчого мистецтва, *метою* нашої статті є виокремлення етапів даного процесу.

Творчий потенціал учителя є основним компонентом професійної майстерності та складається із системи наявних знань, умінь і переконань, на основі яких будується та регулюється його діяльність; з розвинутого почуття нового, відкритості; високого ступеня розвитку мислення, його гнучкості, нестереотипності та оригінальності, здатності швидко міняти прийоми відповідно до нових умов. Н. Б. Шмельова визначає реалізацію творчого потенціалу як сміливість, ризик виходити за межі норми, вважає його показником професійно-особистісного становлення майбутнього вчителя. Основою професіоналізму є широкі й глибокі професійні знання, вміння, навички, якості та властивості особистості, без яких творчість не можлива.

Основою процесу розвитку творчого потенціалу особистості студента художньо-графічного факультету є узгоджена система художньо-педагогічної освіти в умовах, що сприяють оптимальному розвитку та саморозвитку естетичного та творчого потенціалу студента. Основою даного процесу є етапи розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя образотворчого мистецтва. У ході нашого дослідження ми визначили такі етапи: мотиваційний, змістовий і рефлексивний.

Обґрунтовуючи сутність *мотиваційного етапу* процесу розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя, ми виходимо

з того, що суспільство виробляє певні вимоги до особистості професіонала, зокрема вчителя образотворчого мистецтва, які реалізуються як фахові вимоги в процесі професійної освіти і в майбутньому професійного становлення. Проте особистість здійснює свідомий вибір щодо оцінки цих вимог і власної відповідності їм, що проявляється, зокрема в мотивації до професійної діяльності.

Процес розвитку та реалізації творчого потенціалу, як і будь-яка інша діяльність, має у своїй основі досить складну систему мотивів і джерел активності. Найсуттєвішою характеристикою індивідуальності людини є система її потреб, мотивів, цілей, інтересів, цінностей, тобто суб'єктивних регуляторів поведінки. Структура мотивації являє собою складну ієрархічну систему (мотиваційні настанови та утворення – потреби, мотиви, цілі, бажання, інтереси тощо). Істотним для дослідження структури мотивації виявилось визначення Б. Додоновим чотирьох її компонентів (задоволення від самої діяльності; значення для людини її результату; сила винагороди; тиск, що примушує діяти), що дало підстави для визначення таких видів мотивації, як внутрішня та зовнішня.

Внутрішня та зовнішня мотивація по-різному впливають на результативність навчання. Діяльність, зумовлена внутрішньою мотивацією, може тривати досить довго, тому що вона не залежить від зовнішніх чинників. Діяльність, зумовлена зовнішнім мотивом, припиняється у разі відсутності впливу зовнішніх чинників. Внутрішня мотивація особистості визначає вибір складніших завдань порівняно з зовнішньою мотивацією поведінки та діяльності особистості, коли роблять тільки те, що необхідно зробити для одержання винагороди. Внутрішня мотивація позитивно впливає на особистість, її когнітивні особливості, полегшує виконання дій, що вимагають евристичного рішення; насамкінець, сприяє більш легкому засвоєнню теоретичного матеріалу, успішності й ефективності навчання, підвищує повагу та самоповагу особистості [8]. Мотивація професійної діяльності є складовою частиною мотивації особистості. Співвідношення мотивації досягнення з мотивацією професійної діяльності є основою самоактуалізації людини, розвитку її творчого потенціалу. Отже, внутрішня

мотивація є більш ефективною, тому ми виділяємо внутрішню стійку мотивацію до розвитку творчого потенціалу як один із критеріїв мотиваційного етапу.

Особливе місце у структурі професійної спрямованості особистості належить її професійним переконанням. Традиційно професійні переконання розглядають через систему мотивів, які слугують спонукальною основою вчинків особистості відповідно до власних поглядів і принципів. Фахівці наголошують, що цілеспрямований процес керування професійним становленням майбутнього вчителя вимагає формування та розвитку провідних мотивів, що забезпечують зв'язок суспільно значущих та особистісних потреб людини зі змістом або результатом професійної діяльності. Рівень професійної спрямованості педагога характеризується наявністю провідних мотивів, що обумовлені єдністю інтересів суспільства та індивіда.

На підставі аналізу наукових досліджень, ґрунтуючись на слушній думці В. Радула, В. Кравцова, М. Михайличенка про те, що діяльність вчителя визначається комплексом мотивів – як внутрішніх, що є показником внутрішньої відповідальності, сформованості мотиваційної сфери, показником сформованості професійної культури, так і спонукання суспільного характеру, що виявляються у формі вимог, осуду, заохочення, схвалення чи несхвалення дій, – ми можемо визначити другий критерій мотиваційного етапу розвитку творчого потенціалу, такий як розуміння суспільної та особистісної значущості професійної діяльності [10, с. 186].

Характеризуючи цілі, мотиви, способи і результати процесу розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя образотворчого мистецтва зазначимо, що найважливішим і тісно пов'язаними одна з одною формами, які дозволяють особистості творчо реалізуватись є: самоствердження як можливість людини заявити про себе повною мірою як про особистість; самовдосконалення як можливість особистісного росту людини і її самостійне прагнення бути кращою, оволодіти тими видами діяльності, якими вона поки що не володіє; самоактуалізація як вища форма саморозвитку, що містить у своєму складі дві попередні, яка спонукається внутрішніми мотивами до реалізації

вищих смислів свого існування, тобто здатність виявити в собі певний потенціал і використовувати його в житті.

На нашу думку, утворення у студентів «установки» на самовдосконалення може вирішити більшість проблем освіти, зокрема, створити мотивацію навчання без примусу, самовиховання моральних якостей. А. Маслоу описує психологічну характеристику людей, які самоактуалізуються, відзначаючи такі їх особливості: більш ефективне сприйняття реальності; прийняття себе, інших і природи; безпосередність, простота й природність; сконцентрованість на проблемі; незалежність і потреба в усамітненні; автономія, незалежність від культури й оточення; свіжість сприйняття; пікові та містичні переживання; суспільний інтерес; глибокі міжособистісні стосунки; демократичний характер; розмежування засобів і цілей; філософське почуття гумору [7].

Сучасні фахівці з педагогіки та психології (Н. Терещенко, Н. Нікітіна, Р. Пилоян, В. Смиренський та ін.) акцентують увагу на двох сутнісних аспектах: по-перше, особистість повинна мати потребу в певній поведінці, або причетності до того чи іншого аспекту свого функціонування і, по-друге, маючи необхідні для цього вміння та навички, бути здатною до застосування їх на практиці, втілення у конкретних діях, інакше така потреба не буде фундаментом прагнення, позитивної мотивації, не утворюватиме мети, а отже, зникне. Серед необхідних умов, які сприяють успішному вирішенню проблеми, науковці називають упровадження елементів проблемного навчання, різноманітні, інколи нетрадиційні форми організації навчального процесу, стимуляцію самоосвітніх, пізнавальних зусиль тощо. Але головним, на їхнє переконання, є відчуття власного задоволення від виконання дій, знаходження шляхів вирішення завдань, що відбувається завдяки винайденню особистісно-значущих смислів.

Таким чином, необхідно підкреслити, що вагомою умовою формування творчого потенціалу є наявність особисто-значущої мети майбутнього професіонала стосовно здійснюваної ним фахової діяльності або певного її аспекту. Така мотивація детермінована потребою людини, скерованою особистісно-вагомим смислом, внутрішньою значущістю отриманого результату. Звідси можемо виокремити третій критерій

мотиваційного етапу: наявність особистісно-значущої мети. На нашу думку, прогрес особистісно-професійного розвитку означає зміну мотиваційної сфери особистості, у якій сильніше, ніж раніше, починають відображатися загальнолюдські цінності; а також зростання вміння спланувати, а потім здійснити на практиці саме ті діяння й ті вчинки, що відповідають обраним цінностям; більша здатність мобілізувати себе на подолання об'єктивних труднощів, що заважають виявляти самостійність і діяти відповідно до цих цінностей; більш об'єктивне оцінювання своїх сильних і слабких сторін, ступеня своєї здатності до нових більш складних дій і відповідальних вчинків.

Другим етапом розвитку творчого потенціалу є *змістовний етап*, що включає розвиток професійної майстерності. Так, М. Ростовцев вважає, що художник, який погано володіє професійною майстерністю, не може створити досконалих художніх образів, а отже, і успішно вирішити поставлене завдання [11, с. 192]. Стверджуючи важливу роль майстерності і необхідність її формування, Т. Безгодова відзначає, що майстерність є неодмінною умовою успішної діяльності в мистецтві, завдяки їй досягається висока художня якість; майстерність має певну самостійну цінність, тому що особистість характеризується не тільки тим, що вона робить, але й тим, як вона це робить [2, с. 11]. Стосовно фахової підготовки учителів мистецьких дисциплін Є. Антонович зауважує, що від того, як будуть володіти графічною майстерністю студенти художньо-графічного факультету, залежить виразність навчальних робіт і, взагалі, якість підготовки вчителів [1, с. 8]. Цю думку підтримує І. Данашев, зазначаючи, що специфіка праці вчителя образотворчого мистецтва потребує підкріплення методичної підготовки майбутнього вчителя його роботою з удосконалення художньої майстерності як складової частини загального професійного розвитку [3].

Отже, формування майстерності надзвичайно важливе для вчителя образотворчого мистецтва, актуальне для його професійної підготовки. Майстерність постає певною всеохоплювальною якістю вчителя образотворчого мистецтва, яка, з одного боку, є сукупністю різноманітних знань і вмінь із різних образотворчих дисциплін; з іншого, – найвищий рівень

педагогічних і психологічних форм, методів, прийомів оперування ними.

Розвиток і підвищення рівня творчої активності та педагогічної майстерності майбутнього вчителя – один із провідних напрямів удосконалення педагогічної освіти, особливо художньої. Адже єдність педагогічної та художньо-виконавчої майстерності визначає професіоналізм педагога. Формування художньо-педагогічних умінь як основи майстерності майбутнього вчителя ми вважаємо засобом оптимізації педагогічної діяльності. Супроводжуючи творчий художньо-педагогічний пошук, вони сприяють виявленню індивідуального стилю педагогічної діяльності. У цьому контексті образотворча підготовка виступає як інформаційно насичений шлях професійного самовизначення майбутнього вчителя образотворчого мистецтва та як навчальна діяльність, спрямована на оволодіння художньо-педагогічними вміннями.

На відміну від ідеї, теоретичного знання законів і правил мистецтва, майстерність складає практичний, діяльнісний бік професійності вчителя образотворчого мистецтва, його мистецької освіченості, окреслює рівень практичних здатностей і вміння творити в процесі образотворчої діяльності, користуватися мистецькими знаннями й навичками в практиці образотворення. Тож не випадково науковці стверджують, що майстерність виконання досягається практикою, а формування професійної майстерності педагога в образотворчому мистецтві відбувається в процесі практики. Звичайно, це не применшує ролі й не відкидає необхідності знань для формування художньо-образотворчої майстерності, оскільки під вмінням слід розуміти отриману в процесі навчання здатність людини оперувати наявними знаннями й навичками. Поєднання досить широких знань, з одного боку, і високоавтоматизованих і гнучких навичок, з іншого – основа творчого потенціалу, що складає, у свою чергу, підвалини майстерності.

Відповідно до аналізу вивчених джерел, зазначимо, що сутність змістовного етапу формування творчого потенціалу майбутнього вчителя образотворчого мистецтва може бути представлена та зумовлена єдністю таких критеріїв, як художньо-

естетична освіченість, майстерність, психолого-педагогічна культура.

Таким чином, маємо підстави стверджувати, що система розвитку творчого потенціалу студентів художньо-графічних факультетів не зводиться лише до оволодіння академічними прийомами малюнку, живопису та різних художніх технік – це лише перша сходинка становлення вчителя образотворчого мистецтва. Щоб досягнути професійної майстерності художника-педагога, необхідні взаємозв'язок та взаємодія всього арсеналу філософських і психолого-педагогічних наук. Звідси розвиток творчого потенціалу включає: гуманітарно-соціальні, психолого-педагогічні та спеціальні знання в їхньому взаємозв'язку та цілісності; психолого-педагогічні та спеціальні вміння, ступінь використання яких залежить від конкретного виду діяльності вчителя в кожній конкретній ситуації; методичну та практичну озброєність учителя, здатного не лише кваліфіковано та цікаво вести урок, але й позакласну роботу з образотворчого мистецтва; досвід творчої діяльності, що включає мобільність використання набутих у вищому навчальному закладі знань, умінь і навичок, а також потребу в самоосвіті, самовдосконаленні та саморозвитку.

Важливим показником реалізації творчого потенціалу майбутнього вчителя можна назвати його спроможність виразити себе і знайти індивідуальне вирішення, втіливши його в результаті фахових дій у художній продукт навіть репродуктивного характеру. Індивідуальне самовираження виявляється необхідною ланкою процесу втілення внутрішнього відкриття у його очевидну, реально існуючу форму – кінцевий результат. Якісні характеристики складають фундамент оцінки останнього як позитивного або негативного, досконалого або недосконалого. Прояви окремих професійних якостей особливо помітні у студентів у процесі педагогічної практики. Поєднання теоретичних знань із вміннями і навичками є основою формування професіоналізму. Критерієм його розвитку є вміння творчо використовувати набуті знання, уміння, навички, а також уміння вдосконалювати свою майстерність.

Джерело професійного становлення дослідники вбачають у діяльнісно організованій свідомості, принциповою ознакою і механізмом формування якої є рефлексія. Оскільки

найважливішою умовою, яка дозволяє людині стати суб'єктом саморозвитку творчого потенціалу є рефлексія, необхідно на заключних етапах професійно-педагогічної підготовки надати майбутньому спеціалісту можливість для реалізації та розвитку рефлексивних здібностей в процесі особистісного та професійного зростання. Досягнення професійного саморозвитку та реалізація творчого потенціалу потребує таких умов особистісно-зорієнтованого навчання, як стимулювання пізнавальної активності студентів, спрямованої на вдосконалення себе як суб'єкта пізнання. Цьому сприяє створення проблемних, нестандартних ситуацій під час педагогічного процесу, які активізують самовираження студента, його особистісне ставлення до предмета фахової діяльності, що, в свою чергу, зумовлює становлення особистісних смислів саморозвитку. Тому завершальним етапом формування творчого потенціалу є *рефлексивний етап*.

На даному етапі відбувається самовираження майбутнього фахівця у власній професійній діяльності, що є необхідною складовою його майстерності. Вона репрезентує наявність особистісно-обґрунтованого ставлення до діяльності, потребує звернення як до внутрішнього, так і до зовнішнього буття та є органічним поєднанням вищезазначених аспектів у цілісному акті самоздійснення. Творче самовираження є ключовим критерієм розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

Здатність особистості до продуктивного самовираження, наголошує І. Зязюн, значною мірою визначається її рефлексуванням, особливо в реалізації функції проблематизації, самооб'єктивації, виявлення особистісних смислів, побудови образу «Я-концепції». Вчений підкреслює необхідність ставити і вирішувати завдання управління рефлексією, а отже – виробляти методику такого управління [4].

За допомогою рефлексії як процесу самопізнання суб'єктом внутрішніх властивостей і станів здійснюється розвиток самосвідомості. На відміну від свідомості, самосвідомість – це не лише пізнання себе, орієнтування у власній особистості, але й певне ставлення до себе, що проявляється в самооцінці, що є основою самовдосконалення. Самовдосконалення найчастіше

спонукається прагненням перевершити себе сьогоdnішнього, домогтися більш високих результатів, підвищити свою майстерність, набути особистісно значущих якостей. Це постійна робота над собою з метою позитивної зміни, наближення до певного ідеалу «Я», реалізація тенденції до особистісного зростання. В. Маралов виділяє в процесі самовдосконалення педагога такі етапи: самоаналіз власної особистості, діяльності й спілкування; у ході самопізнання прояснюється уявлення про себе, про свої сильні й слабкі сторони; формування ідеального образу «Я» за допомогою включення механізмів самопрогнозування; формулювання програми саморозвитку, у якій визначається порядок і послідовність дій педагога щодо самовдосконалення, час, умови, прогноуються результати, способи та прийоми самовиховання й самоосвіти; реалізація цієї програми; контроль та оцінка ефективності проведеної роботи з унесенням коректив у подальшу роботу над собою щодо свого професійного розвитку [6, с. 124].

Отже, одним із головних критеріїв розвитку творчого потенціалу на рефлексивному етапі є самоусвідомлення у процесі здійснення професійної діяльності. Аналіз власних дій, засобів, мети, завдань дозволяє усвідомити себе в діяльності, реалізуватися на творчому рівні її виконання (адже за такої умови «Я» особистості постає рушійною силою досягнення кінцевого результату діяльності), і, водночас, виступає передумовою ціннісного, відповідального ставлення до цього процесу. Така позиція є джерелом цілісного самовідчуття людини в навколишньому: вона привласнює оточуючий світ у діалоговій взаємодії з ним, перекладає його зміст у поняття, зрозумілі для свого внутрішнього світу, народжує особистісно-значущі смисли замість суб'єкт-об'єктного протистояння. Ознакою такої діяльності є вміння складати програму саморозвитку на будь-якому етапі професійної діяльності.

Виокремлені нами етапи розвитку творчого потенціалу та відповідні критерії визначають особливості кожного етапу та засвідчують, що формування майбутнього спеціаліста має спиратися на системно-функціональний аналіз різних видів його професійної діяльності, яка послуговується основою конкретизації змісту його підготовки. Слід підкреслити, що

розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя образотворчого мистецтва характеризується єдністю мотиваційного, змістового та рефлексивного етапів, кожен із яких не є завершальною, сталою системою в часі та просторі, а є елементами процесу набуття професійної майстерності, яка включає комплекс властивостей особистості, що забезпечують високий рівень самоорганізації професійної діяльності на рефлексивній основі.

Список використаної літератури

1. Антонович С. А. Естетичне виховання підлітків засобами народного образотворчого мистецтва : автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 – Теорія та методика професійної освіти / С.А. Антонович. – Івано-Франківськ, 1997. – 24 с.
2. Безгодова Т. Г. Формирование основ художественного мастерства студентов в процессе обучения живописи на ХГФ педагогических институтов : автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 – Теория и методика профессионального образования / Т. Г. Безгодова – М., 1974. – 16 с.
3. Данашев М. Х. Некоторые аспекты повышения качества специальной подготовки студентов / М. Х. Данашев // Совершенствование профессиональной и методической подготовки студентов ХГФ педагогических вузов. – М., 1987. – 143 с.
4. Зязюн І. А. Інтелектуально-творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти / І. А. Зязюн // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи : [монографія]. – К. : Видавництво «Віпол», 2000. – С. 11-57.
5. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання. Тестові завдання для самостійної роботи : навч. посібн. [для студ. інж.-пед. спец.] / О. Е. Коваленко, Є. В. Шматков. – Х., 2005. – 440 с.
6. Маралов В. Г. Основы самопознания и саморазвития / В. Г. Маралов. – М.: Академия, 2002. – 256 с.
7. Маслоу А. Самоактуализация / Маслоу Абрахам // Психология личности. Тексты. – М. : МГУ, 1982. – 110 с.
8. Пехота Е. Н. Индивидуальность учителя: теория и практика: учебн. пособ. [для студентов и преподавателей пед. института] / Е. Н. Пехота. – Николаев, 1996. – 144 с.
9. Психология личности в трудах отечественных психологов. – СПб. : Питер, 2000. – 480 с.
10. Радул В. В. Основи професійного становлення особистості сучасного вчителя : [навч. посібн.] / В. В. Радул, В. О. Кравцов, М. В. Михайличенко. – Кіровоград : Поліграфічно-видавничий центр ТОВ «Імекс-ЛТД», 2007. – 252 с.
11. Ростовцев Н. Н. Методика преподавания изобразительного искусства в школе. – 3-е изд., доп. и перераб / Н. Н. Ростовцев. – М. : Агар, 1998. – 256 с.

Татьяна Стрительвич

КРИТЕРИИ И ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА

В статье раскрываются основы процесса развития творческого потенциала, личности студента художественно-графических факультетов в системе художественно-педагогического образования. Организационно-педагогические условия способствуют оптимальному развитию и саморазвитию эстетического и творческого потенциала студента. Основой данного процесса определены мотивационный, содержательный и рефлексивный этапы. Профессиональное мастерство определено как всеобъемлющее качество учителя изобразительного искусства, которое, с одной стороны, представляет собой совокупность разнообразных знаний и умений из разных изобразительных дисциплин, с другой является проявлением высокого уровня педагогических и психологических форм, методов, приемов овладения ими.

Ключевые слова: *творческий потенциал, мотивационный, содержательный и рефлексивный этапы, профессиональное мастерство, саморазвитие, самосовершенствование, самореализация, учитель изобразительного искусства.*

Tetiana Stritievych

CRITERIA AND MILESTONES FOR THE DEVELOPMENT OF CREATIVE POTENTIAL FUTURE FINE ARTS TEACHERS

The article reveals the basis of the process of formation and development of the creative potential of the individual student art-graphic faculty of art and system of teacher education. Organizational and pedagogical conditions, that promote optimal development and self-aesthetic and creative potential of the student. Update this process, we identify the motivation, content and reflective phases.

The article noted that a significant condition for the formation of creative potential acts presence personally meaningful goals regarding future professional employment activities undertaken by it or certain aspects of it. Professional skill raises some comprehensive quality fine art teacher who, on the one hand, is a collection of diverse knowledge and skills from different disciplines Fine; the other is a manifestation of the highest level of educational and psychological forms, methods, techniques, mastering them. One of the essential components of formation creativity is reflective stage, resulting in self-awareness, self-development and self-realization in the course of professional activities.

Keywords: *creativity, development, motivation, content and reflective stages, professional skills, self-development, self-improvement, self-realization, a teacher of fine arts.*

Одержано 25.03.2013 р.